

TORPEDIRANJE ANGLEŠKEGA PARNIKA 'ARABIC'. VELIKI PARNIK SE JE POTOPILO OB IRSKI OBALI

NA KROVU PARNIKA, KI JE ODPLUL IZ LIVERPOOLA PROTI NEW YORKU, SE JE NAHAJALO 423 OSEB, MED NJIMI PAR AMERIKANECV. — NE VE SE ŠE, ČE SO BILI VSI AMERIŠKI DRŽAVLJANI REŠENI. — V QUEENSTOWN SE JE IZKRCALO 175 POTNIKOV TER 216 MOŽ POSADKE.

BREZ SVARILA?

POTNIKI POROČAJO, DA SE PARNIKA NI NIČ SVARILLO, PREDNO SE JE IZSTRELILO USODEPOLNI TORPEDO. — SEDEM AMERIKANECV NA KROVU. — RAZBURJENJE PREBIVALSTVA. — POOSTRITEV POLOŽAJA MED NEMČIJO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI.

London, Anglija, 19. avgusta. — Parnik White Star črte "Arabie", ki je zapustil večerj Liverpool na poti proti New Yorku, je bil torpediran od nekega nemškega podmorskega čolna pri Fastnet, na južni obali Irske, nedaleč od mesta, kjer se je potopilo "Lusitania". Parnik se je potopil v teku 11 minut.

Urad White Star črte je izdal danes zjutraj sledeče poročilo: "Arabie" je bil danes zjutraj potopljen. Petnajst ali šestnajst napolnjenih rešilnih čolnov se nahaja na poti v Queenstown. Na morskem dnu je postal parnik neki nemški podmorski čoln. Torpedo je zadel parnik ob 9.15 zjutraj.

White Star črta je objavila, da se je nahajalo na krovu parnika 180 potnikov drugega in tretjega razreda, da pa ni bilo v prvem razredu nobenega potnika. Posadka je štela 243 mož ter se je nahajalo vsled tega v celnem 423 ljudi na krovu. "Arabie" je zapustil Liverpool večerj popoldne ob 3. uri.

Glasom zadnjih poročil, ki so dospela v Queenstown, je izgubilo 32 ljudi življenja, pet potnikov in 27 mož posadke. Vsled tega je rešenih 175 med 180 potnikov ter 216 mož posadke, ki je štela 243 mož. Glasom zadnjih poročil je bilo na krovu sedem Amerikancev.

Iz poročil, ki so dospela sem do te ure, je razvidno, da se je torpediralo parnik brez vsakega svarila. Torpedo je zadel parnik vstran ter je bilo na srečo potnikov vreme jasno in morje mirno. Da pa se je rešilo skoro vse ljudi, se je zahvaliti uspešnemu delu posadke, ki je takoj spustila v morje rešilne čolne ter jih napolnila s potniki.

V londonskem uradu White Star Line se je glasilo, da se je vkrcalo na parnik "Arabie" sedem Amerikancev. "Arabie" leži na morskem dnu nekako 45 milj južno od mesta, kjer je izginila "Lusitania" v valovih.

Malo pred ali malo za potopom "Arabie" se je torpediralo angleški parnik "Dunsley" in sicer najbrž od istega podmorskega čolna, ki je potopil "Arabie". Strel, katerega se je izstrelilo na "Dunsley" pa ni imel pravega učinka in parnik je bil v stanu približati se obali s lastno paro.

Malo pred polno je objavila White Star črta prvo podrobnejše poročilo glede potopa parnika "Arabie" in sicer na podlagi poročil, ki so došla predpolno. V poročilu se glasi:

"Arabie" je odplul v sredo popoldne s tovarom, pošto in 175 potniki na krovu ter ga je danes zjutraj potopil na južni obali Irske nemški podmorski čoln. Upanja smo, da se je rešilo vse potnike in mostvo, ker je na varnem celih petnajst rešilnih čolnov.

Tekom prvih ur negotovosti se je ponovno glasilo, da je bilo izgubljenih večje število človeških življenj. V enem teh poročil se je glasilo, da je dospelo v Queenstown le enajst rešilnih čolnov in da je veliko potnikov utonilo.

Iz poročil, ki so dospela pozneje, pa je razvidno, da ne more biti izguba človeških življenj tako velika. Konečno pa se je prišlo do prepričanja, da se je rešilo vse, ki so se nahajali na krovu.

H. A. Sanderson, predsednik International Mercantile Marine Co., ki je vzel v svojo roko poročevalno službo takoj po sprejemu prvega poročila o torpediranju, je naročil zastopnikom družbe v Liverpoolu in Queenstown, naj mu takoj sporoče vse posameznosti. Izjavil je, da je to od strani Nemcev dejanje steklega psa. Nemogoče je najti opravičilo za potop tega parnika. Ni se nahajal na poti iz New Yorka, temveč v New York ter je imel na krovu "nedolžen tovar", ki je bil namenjen v New York. V tem slučaju je brez pomena kričati o prevažanju municije, ker niso imeli Nemci od torpediranja niti najmanjšega dobička.

Razburjeno prebivalstvo.

Ljudje, ki so se zbrali v uradih White Star Line, so izjavili, da je smatrati torpediranje parnika "Arabie-a" za javno omalovaževanje poslanice predsednika Wilsona. Sploh pa je imel potop "Arabie-a" močan upliv na londonsko prebivalstvo. Razburjene ljudske množice so se zbirale pred uredništvij listov in hoteli in nihče ni skušal prikriti svojega razburjenja. Vsakdo je mislil na zadnjo poslanico Zdrženih držav na Nemčijo in vsakdo se je na tihem povpraševal: — Kaj bo storila Amerika?

Situacija v Washingtonu.

Washington, D. C., 19. avgusta. — Potop parnika "Arabie" je tvoril v uradnih krogih dnevni pogovor. Če se je parnik torpediralo brez vsakega svarila, bi smatrati lahko Zdržene države to za "neprijazno dejanje" glasom besedila zadnje poslanice, katero je poslala zvezna vlada Nemčiji.

Katerakoli akcija vlade pa bo odvisna od vprašanja, če so izgubili pri potopu "Arabie" Amerikanci življenja. Glede tega vprašanja nima državni departament še nobene pozitivne informacije, a se je ameriškim konzulom in poslaniku Page naročilo, naj ugotove vse posameznosti.

Danes zvečer pa se je že namignilo, da bi Amerikanci v trenutku ne bili pri volji započeti kako drastično akcijo proti Nemčiji ter da ne bo prišlo do spora med Nemčijo in Zdrženimi državami. Glasi se tudi, da bo uravnaval predsednik svoje postopanje po razpoloženju, ki vlada v deželi. Le v slučaju, da so izgubili pri katastrofi ameriški državljani življenja, bi lahko prišlo do spora med obojema deželama. Torpediranje "Arabie" pa je jasno pokazalo, da noče Nemčija opustiti svojega vojevanja s podmorskimi čolni.

Z zapadnih bojišč. Francozi so uspešni.

Na zapadni fronti je zopet prišlo do ostrih spopadov, v katerih so bili Francozi uspešni.

ARTILERIJSKI BOJI.

Ob rekah Oise in Aisne je bila francoska artilerija uspešna. V Vogezih in Argonih.

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Nemško vojno ministrstvo poroča glede situacije na zapadnem bojišču sledeče:

"Med Angres in Souchez je izvedel večerj zvečer sovražnik naskok, na katerega se je celi prejšnji dan pripravljaval z obstreljevanjem artilerije. Na nekaterih točkah je prodrl sovražnik preko naših najskrajnejših žakopov, katere ima še vedno v oblasti na enem delu. Na ostalih delih pa se je vrglo sovražnika nazaj.

V Vogezih je večerj sovražnik obnovil naskoke ter napadel severno od Münster naše pozicije ob Lingekopf in Schratzmannle. Po kratkem uspehu, pri katerem je sovražnik prodiral, se ga je kmalu vrglo na vseh točkah nazaj."

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 19. avgusta. — Francosko vojno ministrstvo je objavilo danes sledeče oficijelno poročilo:

"Na Artois fronti je bilo večerj zvečer zaznamovati večjo aktivnost. Naskok naših čet nas je napravil gospodarjem križišča cest med Bethune in Arras ter med Ablain in Angres, kjer so tvorile nemške pozicije zagovozdo med naše prve črte. Več protinaskokov sovražnika se je odbilo. Severno od Carleul smo bili uspešni pri zavrnili več naskokov z bombami in ročnimi granatami. Pred temi naskoki so se vršili artilerijski spopadi iz bližine ter infanterijski boji.

V okolici Berles in Adinfer, v departmentu Pas de Calais, se je nadaljevalo večerj z ostrimi infanterijskimi boji. Prišlo je do artilerijskih spopadov ob Oise in Aisne, v okolici Bailly ter pri Nouvron.

V Argonih je razdejala naša artilerija več sovražnih baterij v okolici Fontaine-aux-Charmes ter pri Marie Therese.

V Vogezih je prišlo večerj do ostrih in neprestanih bojev ob vznožju gore Linge. Zasedli smo neki nadaljni nemški zakop ob Schratzmannle ter ujeli večje število Nemcev."

Protest Norveške.

Kristijanija, Norveško, 19. avgusta. — Norveška vlada je protestirala proti temu, da je neki nemški podmorski čoln večerj ustavil norveški parnik "Haakon VII" ter zaplenil pošto. Norveški parnik se je nahajal na poti iz Bergen v Anglijo. Vsa pisma in pošiljke za Anglijo, Francijo, Italijo in druge Nemčiji sovražne dežele se je spravilo s krvavo kot poročila generalni poštni mojster. Med predmeti, katere se je zaplenilo, se nahajajo tudi dosti vreč, namenjenih za Dansko.

Norveški listi so radi tega postopanja Nemcev, katero imenujejo pošto tatvino, nad vse ogorčeni ter izjavljajo, da je s tem Norveška veliko bolj oškodovana kot pa Anglija.

Nove vladne novice.

London, Anglija, 19. avgusta. — Angleška vlada je prevzela na daljnih 190 tvornice za izdelovanje vojnega materiala in municije. Tozadevno obvestilo je poslalo mučički minister Lloyd-George.

Pozno zvečer je brzojavil podkonzul Thompson iz Queenstown imena 16 rešenih Amerikancev.

Parnik "Arabie" je tekmo svojih zadnjih treh voženj prevel največje tovore municije in vojnega materiala, kojih vsaki je bil vreden nekako \$1.000.000.

Newyorkški urad White Star Line je dobil informacije glede potopa "Arabie" šele potem, ko je iz drugih virov izvedel o potopu parnika. V uradu je bilo opaziti le malo razburjenja ter se je glasilo, da se pogreša 48 oseb. Parnik je bil zavarovan do polne vrednosti.

Italijani si razbijajo butice ob Soči in Tolminu.

Z Dunaja se poroča, da so avstrijske čete zavrnile šest naskokov pri Tolminu.

Dunaj, Avstrija, 19. avgusta. Italijani so vzpizorili večerj šest naskokov na predmostje Tolmina, ki obvladuje cesto proti Gorici. Vse te naskoke se je glasom oficijelnega poročila z Dunaja odbilo. Poročilo se glasi:

— Italijanska težka artilerija je nadaljevala večerj in v pretekli noči z obstreljevanjem naših utrdb na Tirolskem.

— Odbilo se je naskok dveh italijanskih bataljonov, katerega se je vzpizorilo proti našim prednjim pozicijam na Folgaria visoki planini.

— Nadaljuje se z ostrimi boji v severnem delu fronte ob obali. Izjalovil se je oster naskok Italijanov na Arzli (?) ter tudi vsi prejšnji naskoki na južni del predmostja pri Tolminu.

— Italijani so brez vsakega uspeha šestkrat naskočili tekmo popoldne in večerj in ostri boji so trajali tudi celo noč. Kljub vsemu temu pa so ostale vse pozicije v naših rokah.

— V okraju pri Gorici se nadaljuje z običajnim artilerijskim ognjem.

Pomorska bitka.

Nemci so potopili majhno angleško križarko ter majhen angleški torpedni čoln rušilec.

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Nemški torpedni čolni rušilec so potopili neko majhno angleško križarko ter neki majhni angleški rušilec tekmo boja, ki se je završil na zapadni obali Juetlanda. Nemška admiraliteta je danes sporočila, da se je obe ladiji torpediralo.

Admiraliteta dostavlja, da se je ob priliki zračnega napada na London v torek z dobrim uspehom obstreljevalo topilnice v Woodbridge in Ipswich.

Uradno poročilo se glasi:

"Dne 17. avgusta je ob 2. uri popoldne pet naših torpednih čolnov napadlo neko majhno angleško križarko ter osem torpednih čolnov rušilev, in sicer v bližini Hornsfriff svetilnika na zapadni obali Juetlanda. Potopili so križarko in en rušilec. Naši čolni niso imeli nikakih izgub.

V noči od 17. na 18. avgust so naše zračne križarke zopet naskočile London. Ostro se je obstreljevalo mesto in važne konstrukcije nad Temzo. Zračne križarke niso trpele nobene škode kljub ostremu obstreljevanju ter so se nepoškodovane vrnile."

Potop drugih parnikov.

Nemški podmorski čolni so potopili parnika "Groden" in "Serbine" Wilson črte. Posadki obeh parnikov se je rešilo. Istotako se je potopilo liverpoolski parnik "Thornfield".

Detiniranje danskega parnika.

Angleške oblasti so ustavile ter prevedle v Kirkwall dansko mornarico ladijo "Jutlandia", ki je prihajala iz San Francisco ter bila namenjena v Kodanji.

Jezero goreče lave.

Messina, Sicilija, 19. avgusta. Načelnik signalnega urada na otoku Stromboli je sporočil, da je prišel iz ognjenika Stromboli velikanska množina lave. Zareča lava si je stvorila jezero ognja med kraterjem in morjem.

BREST-LITOVSK BO KMALU OBKOLJEN. ZAVEZNIŠKA POGODBA GLEDE DARDANEL.

GOVOR NEMŠKEGA DRŽAVNEGA KANCELARJA OB OTVORITVI NEMŠKEGA PARLAMENTA. — RUSI SE NA CELI ČRTI UMKAJO. — VENIZELOS SI JE IZPROSIL PAR DNI ČASA. — KOVNO JE ZELO POŠKODOVANO. — ŠVICA IZDELUJE MUNICIJO ZA ZAVEZNIKE. — NA BALKANU BO IMELA GLAVNO BESEDO BOLGARSKA. — ANGLEŽI PORAZENI PRI ZALIVU SUVLA. — ITALIJANI NA TURŠKEM MORAJO PLAČEVATI VOJNI DAVEK.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Vrhovno armadno vodstvo je izdalo danes sledeče izjavo:

Armada generala Hindenburga je pri zavzetju Kovna vjela 30 častnikov in preko 3000 mož. Ker so Rusi izgubili to trdnjavo, so bili prisiljeni zapustiti svoje postojanke nasproti Kalvarji in Suvalki. Bolj proti jugu so prekorčili Nemci Narve.

Severno od Novo Georgijevska so si priborile naše čete prehod preko reke Wkre in zavzeli z naskokom dve utrdbi.

Čete bavarskega princa so vdrle preko Buga pri Mielniku in predpili sovražnika z dobro utrjenih postojank. Nemci so sedaj oddaljeni le par milj od Brest Litovska.

Južno od Vlodove zasledujemo sovražnika. Armada generala Mackensena prav dobro napreduje.

Zavzetje Njemirova.

Dunaj, Avstrija, 19. avgusta. — Avstrijsko vojno ministrstvo naznaja:

Avstrijske čete pod poveljstvom avstrijskega nadvojvode Josipa Ferdinanda so prekorale severno od Konstantinova Bug in zavzele z naskokom mesto Njemirov.

Brest Litovsk mora v najkrajšem času pasti. V okolici Vladimir Volinskega in v severnem delu Galicije se ni ničesar posebnega prigodilo.

Položaj pri Brest Litovsku.

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Dopisnik nekega tukajšnjega lista poroča, da sta začela zavezniška večerj zvečer oblegati Brest Litovsk. Rusi so se morali na več mestih umakniti za notranje zakope. Kakorhitro bo stopila težka nemška artilerija v akcijo, se bo moralo mesto udati. Desno krilo armade generala Mackensena prodira od južne strani proti trdnjavi, dočim prodira nadvojvoda Josip Ferdinand od Janova proti jugu.

Iz poročil, ki prihajajo iz gubernij Besarabije, Kerzon in Podolija, je razvidno, da nameravajo Rusi tudi te kraje zapustiti.

Carjeva garda uničena.

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Švicarski časopisi poročajo, da je napravila nemška težka artilerija strašno škodo v Kovno. Dasiravno so oddali Nemci sami par strelcev, je več ulic popolnoma razdejanih. Najboljše ruske čete so imele silne izgube. Carjeva garda, ki je na glasu kot ruski elitni polk, je uničena.

Zadnje upanje.

Pariz, Francija, 19. avgusta. — Rusko poslanstvo naznaja, da je izdal car ukaz, v katerem je pozval pod orožje sedemnajstletne mladeniče. Pri tem se ni delalo nobene izjeme. Vsak, kdor je le kolikaj sposoben za vojaščino je moral iti. Oziralo se ni niti na one, ki so imeli jeseni končati svoje študije.

Rusi zapustili Kovel.

Petrograd, Rusija, 19. avgusta. Rusi so zapustili važno železniško središče Kovel, ki leži ob železniški progi Brest Litovsk-Luzk. — Arhive in mestno blagajno so poslali v Moskvo. Na levem bregu rege Bug so si priborili Rusi več lepih uspehov.

Otvoritev nemškega parlamenta.

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Pri otvoritvi nemškega parlamenta je govoril državni kancelar dolg govor glede sedanje vojne. Parlament je zadnjič zasedal 30.

maja. Državni kancelar Bethman-Hollweg je rekel med drugim tudi sledeče:

Jaz nisem nemškemu ljudstvu še nikdar ničesar prikrival, ker nisem imel zato niti najmanjšega vzroka. Sedanja okupacija poljskega ozemlja je začetek novega razvoja za deželo, ki se je osvobodila ruskega jarma. Poljski narod bo postal samostojen in upam, da bo v vseh ozirih naš najboljši zaveznik.

Od 30. maja pa dosedaj so se prigodile stvari, ki so za Nemčijo in Avstrijo izvanredno velike važnosti. Izjalovili so se vsi poskusi Francozov, da bi uničili našo zapadno fronto. Rus, ki je bil tako rekoč edini sovražnik, katerega smo upoštevali, je sedaj brez vsake moči in se nepestanoma umika. Italija je mislila, da si bo z lahko otosvojila ozemlje našega zaveznika. Sedaj je razočarana in se gotovo že kesa, da se je umešala v vojno.

Naš drug zaveznik Turek se hrabro bori. Zavezniki so že pred več meseci izjavili, da morajo Dardanele v najkrajšem času pasti, toda Dardanele še vedno trdno stojijo. Angleži in Francozi ne morejo na Galipolisu nikamor naprej. Mi smo zavzeli celo Galicijo, Poljsko, Litavijo in Kurlandijo. Res je, da smo že veliko žrtvovali, toda na razpolago imamo še vedno dovolj vojaštva. Glede denarja nismo v nobenih skrbih. S ponosom in zaupanjem gledamo v bodočnost.

Italija in Turčija.

Brindisi, Italija, 19. avgusta. — Pet armadnih zborov, ki so bili koncentrirani v Apuliji, je dobilo povelje, da naj bodo pripravljene na odhod. Kam bodo odšli, še ni bilo sporočeno, vendar se da iz vsega tega sklepati, da namerava Italija napovedati Turčiji vojno in poslati takoj zatem svoje čete proti Dardanelam.

Brodogrje je pripravljeno.

Tarent, Italija, 19. avgusta. — V tukajšnjem pristanišču je več bojnih ladij, ki so pripravljene na odhod. Najbrže bodo odplule pred Dardanele.

Situacija v Kavkazu.

Petrograd, Rusija, 19. avgusta. Iz glavnega stana ruske armade v Kavkazu so sporočili:

V smeri proti Olti so pognale naše prednje straže Turke nazaj. V dolini Passine so Turki skoraj cel dan obstreljevali naše postojanke, ko so pa izprevideli, da ne morejo ničesar doseči, so se umaknili. Naše čete se prav dobro obnašajo. — Kljub temu, da so dobili Turki zadnji čas precejšnjo ojačanja, stoji še vedno v defenzivi.

Balkanske zveze ni mogoče obnoviti.

Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Vse prebivalstvo napeto pričakuje, kaj se bo zgodilo na Balkanu in komu se bodo pridružile balkanske države. Kakor kaže, balkanske zveze ne bo mogoče več obnoviti. Zavezniki bodo doživeli v tem oziru veliko razočaranje.

Venizelos.

London, Anglija, 19. avgusta. — Časopis "Hestia" naznaja, da je prosil Venizelos za daljši odlog, češ, da ne more tako hitro sestaviti novega kabineta.

Kralj Konstantin je sprejel večerj v avdienci angleškega poslanika Elliotta in mu je rekel, da bi ga zelo veselilo, če bi prišel k njemu tudi ruski poslanik. O čem sta se posvetovala, se ni moglo doznati.

Vojni davek.
Rim, Italija, 19. avgusta. — Italijansko časopisje je dobilo iz Soluna poročilo, da so Turki prepovedali odpotovati Italijanom iz Smirne. Ker so se nekaj pritoževali, so turška oblasti odredile, da morajo Italijani plačevati tudi vojni davek. Otega, ki ne more plačati, zapro.

Švicarska municija.
Ženeva, Švica, 19. avgusta. — "Gazette de Lausanne" naznaja, da je angleška vlada pred kratkim naročila v Švici veliko municije. V tovarnah za municijo je zaposlenih tudi veliko urarjev, ki izdelujejo najfiniješe dele.

Srbska in Bolgarska.
Milan, Italija, 19. avgusta. — "Secolo" poroča: Nemčija in Avstrija sta sklenili poslati v Srbijo veliko množico vojakov, katerih naloga je priboriti si pot skozi srbsko ozemlje do Turčije. To bi se dalo edino na ta način preprečiti, če bo odstopila Srbija Bolgarski onli del Macedonije, katerega je dobila po zadnji balkanski vojni. Grška je sedaj pripravljena dati Bolgarski del Macedonije, Srbija pa pravi, da ne odstopi niti pedi od svojega ozemlja.

Pogodba.
Berlin, Nemčija, 19. avgusta. — Rusija, Anglija in Francija sta že pred časom sklenili pogodbo glede Carigrada. Sedaj se je doznalo nekaj točk te pogodbe, ki se glase: Prvič: — Anglija in Francija bosta storili vse, kar je v njuni moči, samo da bosta zavzeli Dardaneleško ožino in si odprli pot do Carigrada.

Drugič: — Če bo mogoče, bo Rusija z operacijami pred Bosporzom pomagala Angležem in Francozom.

Tretjič: — Carigrad in Dardanele dobi Rusija.

Četrtič: — Rumunska ne sme nikdar izvedeti za to pogodbo.

Petič: — Rusija mora obljubiti, da bo najkasneje meseca marca začela prodirati proti Berlinu.

Angleži poraženi.
London, Anglija, 19. avgusta. — Angleške čete, ki so se izkrcale pri zalivu Suvla, so Turki popolnoma porazili. Bitka je precej dolgo trajala in je bila ena najbolj vročih, kar se jih je bilo na Galipolisu.

V splošnem je položaj pred Dardanelami neizpremenjen.

Pozor, pošiljatelji denarja!

Denarne pošiljke v Avstrijo bomo sprejemali kljub vojni s Italijo, pošta gre nemotljeno preko HOLANDIJE IN SKANDINAVIJE.

Zadnja poročila nam naznajo, da se denarne pošiljke ne izplačujejo v južni TIROLSKI, na GORIŠKEM, DALMACIJI in del loma v PRIMORJU. — Za del ISTRE, KRANJSKO vso in enako spodnji ŠTAJER in druge notranje kraje pa posluje pošta kakor v mirnih časih, seveda traja pošiljanje in izplačevanje kaka dva tedna dalj, nego v mirovni razmerah.

Od tukaj se vojakom ne more denarja pošiljati, ker jih vedno prestavljajo, lahko pa se pošlje sorodnikom ali znancem, ki ga oddam pošljejo vojaku, ako vedo za njegov naslov.

Denar nam pošljite po "Domestic Postal Money Order", ter priložite natančni Vaš naslov in on osebe, kateri se ima izplačati.

K	\$	K	\$
5....	80	120....	19,20
10....	1,60	130....	20,80
15....	2,40	140....	22,40
20....	3,20	150....	24,00
25....	4,00	160....	25,60
30....	4,80	170....	27,20
35....	5,60	180....	28,80

Avstrija in Italija.

ZANIMIVE VESTI IZ OBEH VOJSKUJOČIH SE DRŽAV. — AVSTRIJCI HOČEJO DOKAZATI, DA SE JE ITALIJA ŽE VELIKO PREJ PRIPRAVLJALA NA VOJNO. — LJUDJE, KI SO SE VRAČALI IZ AVSTRIJE IN ITALIJE, SO BILI BAJE ODLOČNO PROTI VOJNI. — AVSTRIJSKIM JETNIKOM NA SARDINJI SE PRAV DOBRO GODI. — VELIKA DRAGINJA V ITALIJI. — ŠPIJONAŽA.

Ne Trst, ampak Dunaj in Ogrska so njihov cilj.

Korespondenca "Rundschau" poroča iz Genfa: "Temps" srdito pripominja, da so italijanska oficijelna poročila postala vedno bolj lakonična. Avstro-ogrski čete so se močno utrdile, kakor je razvidno iz poročil, vsled česar se vrši italijanski pohod le počasi. Ker pa Italijani ne stremijo potem, da dosežejo Trst, marveč s Srbi Ogrsko in Dunaj, se mora to ustavljati že takoj početkom vojne posebno v poštah je mati.

Državi nevarni elementi v Italiji v marcu 1915.

Iz vojnoporočevalskega stana se poroča: Nastopno povelje izdano v mesecu marecu, je nov dokaz za to, da so italijanske oblasti že v marcu 1915 elemente, ki so bili proti vojni, ali so celo simpatizirali s centralnima državama, torej z zaveznicama Italije, smatrali za državne nevarne.

Tu sledi tekst povelja in njega službenih podatkov:

Karabinjerska legija Verona. Kompanija Schio. Zapisknik št. 195/87. 3. oddelek. Predmet: agitacije radi brezdelnosti in drugije. Nadzorovanje agitatorjev. Schio, 27. marca 1915.

Da se izdajo primerne odredbe, se podaje naslednji ukaz legijskega poveljstva. Poizvedbe karabinerjev in varnostnih oblasti v svrhu, da se dobe kolodvoze demonstracij radi brezposelnosti in draginje, so doglone, da so glavno agitatorji nekateri emigranti, ki so se vrnili iz Nemčije in Avstrije. Ti, ki so živeli tam mnogo let, so odkrito proti vojni in kažejo o čisto svoje simpatije za imenovani cesarstvo. To se daje na znanje poveljstvu, da se uvedejo potrebne odredbe glede nadzorovanja. — Poročniki, interimi poveljniki kompanije. Podpis nečitljiv.

Stotnik s cigareto v ustih. "Nuovo Giornale" poroča iz bojev za Podgoro to-le:

Boj dne 18. julija je trajal do poznega večera. Neki stotniki se je končno posrečilo, utrditi se prav blizu sovražnega okopa in tudi zakopali so se. Prosil se je za premirje, da poberejo ranjence. To se je dovolilo. Nekega italijanskega polkovnega zdravnika je pri tej priliki avstro-ogrski poveljnik sprejel viteško in ga pogostil s šampanjcem. Visoki oficir je hvalil pogum italijanskih čet in prosil zdravnika, naj pozdravi onega stotnika, ki je s cigareto v ustih vodil svojo kompanijo štirikrat k naskoku in je vendar ostal nepoškodovan.

Avstrijci na Sardiniji.

"Secolo" poroča: V kraju Bonipri Cagliari na Sardiniji so prijeli 11 Avstrijcev, in sicer neko učitelja, nekega igralca, meniha, zobozdravnika, slikarja, kirurga, 2 posestnika in 1 kibarja. Posebno pozornost vzbuja grof Rudolf Wickenburg, nekač bivšega avstrijskega ministra grofa Wickenburga, ki govori gladko italijansko, francosko in angleško. Drugi je menih iz Ladislav vitez Aitay de Bajaro iz stare ogrske plemeniške rodbine.

Internirane so jako zadovoljni in pravijo, da se počutijo tako, kakor da bi bili na letovišču.

Italijansko vojno posojilo.

"Agenzia Stefani" poroča, sklanja se na banko d'Italia, da je končni izid podpisovanja vojnega posojila, vstevši obveznosti bančne konsorcija, 1117,5 milijonov lir. Vsa posamezna poročila o podpisovanju vojnega posojila pa potrjujejo iz izražene dvome. — Od dveh največjih italijanskih pri- P-h 155

vatnih bank je nabrala banka Commerciale skupno 122 milijonov, od teh odpade 32 na Milan in na Cre- dit Italiano 118 milijonov, od teh je bilo podpisanih 38 v Milanu. — Največje mesto Italije, Neapelj, je podpisalo samo 34 milijonov.

Draginja v Italiji. — Nabava za armado v tujini.

Od italijanske stranke se poluradno priznava, da bodo morali

vse žito za armado kupiti v tujini. S tem nakupom kakor tudi z nakupom goveje živine v tujini, hoče italijanska vlada doseči, da bi bilo žito in meso za civilno prebivalstvo ceneje. Kakor se poroča privatno, so poskočile cene rži in koruze v zadnjih dneh v Italiji za tretjino.

Vlada izraža sicer svoje veselje radi izida vojnega posojila, ali jasno je, da so doživeli fiasko. "Popolo d'Italia" vprašuje, koliko je dalo rimsko plemstvo in katoliški latifundisti v Kalabriji, vprašuje tudi, koliko je dala družina Giolitti.

Procesi radi špijonaže v Italiji.

V Neapolju so aretirali bogatega grškega trgovca in večkratnega milijonarja Cristo Vasteci, ki je baje kont-rbandirai v prid centralnih vlasti, Dalmatince Neumajer je bil pred poroto v Neapolju obsojen na 5 let v prisilno delavnico radi špijonaže.

Pred okrožnim sodiščem v Bari se je pričel proces proti petim domnikancem iz samostana sv. Frančiškana v Bari. Obtoženci trde, da so nedolžni. Prijor pater Seognamili je izjavil, da je dne 1. junija v svoji celici prižgal kakor navadno električno svetilko, ni pa dajal nikakih signalov. Najdena projekcijska svetilka služi v znamenju predavanja.

Pred okrožnim sodiščem v Ankonu se je pričel proces proti prinu Serafinu Petrigano, ki je obdolžen, da je dajal avstrijski floti znamenja z lučjo.

Koroške zatvorske utrdbe.

Vojni poročevalci "Berliner Tageblatt" poroča iz e. in kr. vojnotiskovnega stana: Italijani nadaljujejo izdajati svoja neresnična poročila. Poročilo, da so zatvorske utrdbe na Prelelu, Rablu, Henselu in Bovecu premagane, je izmišljeno. Italijani se zavzle temu, da so se sedem tednov prizadevali ter tu koncentrirali prvovrstne čete in težko artilerijo, niso približali svojemu cilju.

Operacije proti tem utrdbam so se pričele 25. maja. Prva granata se je razpočila blizu predelske ceste. Od tega časa neprenehoma obstreljujejo Predel. Na ogenj Italijanov je odgovorila rablska utrdba in konstatirala, da so Italijani ugnazdeni na Neveškem sedlu ter od tam streljali na utrdbo z gorskimi topovi. Te so kmalu umaknili. Obenem so podvzeli sunek proti Naborejtu, ki je bil tudi obbit. 12. junija so združili Italijani večje čete južno od Bovea. Ne samo možnarje so postavili proti Naborejtu, marveč tudi mornariške topove. Do pričetka junija je zstrelil sovražnik velikanske množine težkih granat. Navzile temu ni mogel premagati utrdbe Hensel, ki je, kakor znano, neprenehoma odgovarjala na ogenj. Hrabri branitelji utrdbe Hensel so bili vsi odlosovani.

Tudi predelska utrdba, ki jo neprenehoma obstreljuje s topovi najtežjega kalibra, odgovarja na ogenj. Italijanska artilerija je skušala na tej fronti, doseči par ciljev. Rabi in Predel so posamič obstreljevali z granatami.

Rezultat teh operacij je, da so vse te zatvorske utrdbe sposobne za akcijo in, kakor rečeno, odgovarjajo na ogenj. Koncem junija je stopila tudi infanterija v akcijo.

Razpoloženje v italijanski armadi.

Vojni poročevalci lista "Svenska Dagbladet", Lengquist, ki se nahaja sedaj na avstro-ogrski fronti ob italijanski meji, poroča: Zanimiva je zabava z italijanskimi vojaki, ki so v velikem številu prišli v avstrijsko ujetništvo. Ti vojaki obdoljujejo vlado, da jih je ta z neresničnimi obljubami poslala v vojno. Po teh obljubah bi se morala cela vojna spremeniti v vojaški sprehod. Pričakovalo se je, da bodo vkorakale italijanske čete kot "rešiteljice" z godbo in cveticami obsute v Trst in Gorico. Tudi ujeti italijanski častniki so izrazili svoje ogorčenje. Obljube italijanske vlade kažejo jasno, da se je v Italiji v splošnem jako podednjevalo moč Avstro-Ogrske.

Korespondent zaključuje: Polom italijanskega vpada je očividno. Vsled krvavih izgub se tega dejstva ne more dalje zakrivati. Kako spremembo v položaju pod tem okolnostmi skoro ni pričakovati. Avstro-ogrška armada ni bila še nikjer tako močna in zmogovita, kakor tu, ko se bori proti brezvestnemu bivšemu zavezniku.

Kaj so počenjali Italijani v Fari in Kriminu.

Poroča se iz Gorice: Italijanski vojaki so poskusili v Fari v Furlaniji odbiti glavo s spomenika avstrijskega cesarja. Ker se jim to ni posrečilo, so razbili ves spomenik in potem so pili kar se je dalo, vojaki so divjali po vasi in napadali prebivalce rekoč, da v bodoče odbijejo glavo vsakemu Avstrijcu.

V Kriminu so prišli berzaljeri posebno slovesno. Obdan od oficirjev je prikorakal v mesto na čelu berzalskega bataljona med godbo in vriskanjem vojakov nov župan Kriminski "sindaco", imenuje se Perisini, znan irredentovec. Podžupana Panzera, ki ni prišel sprejeti Italijanov, so uklenili in odpeljali v Italijo. Bil je velik banket, po banketu je igrala godba na trgu in italijanski vojaki so razrušili spomenik cesarja Maksimilijana.

Po Furlaniji in po Brdih trgajo Italijani table s tobakaren in jih nosijo s seboj kot trofeje iz velike zmage. V Moši in v Šlorenu pri Moši so prisilile italijanske patrulje žene in starce, da so morali iti z njim; grozili so prebivalstvu z revolverjem in zahtevali informacij, kje so avstrijske pozicije.

"Odrešitelji" v Brentonico.

"Risveglio" poroča: Z gore Baldo, kjer tabore italijanske čete, pridejo skore vsak dan močne patrulje pod poveljstvom oficirjev v kraje pod hribom, vdirajo v hiše, kjer se obnašajo kot divjaki in straše žene in otroke.

V neki hiši se bila doma samo žena in en otrok. Prestrašila sta se tako, da so se bali za nju do večera. Pobrali so kmetom 50 glav goveje živine, plačali seveda niso nič. Reče, ki so imeli samo eno kravico, so vzeli se to. Pobrali so piščeta, kokoši, kar so dobili, za kokoš so plačali 40 vinarjev. Mnogo odličnejših oseb so aretirali in vzeli s seboj dečke, stare 10—15 let. Ogorčenje radi takega postopanja je med prebivalstvom velikansko.

Iz našega mesta.

Marija Kmetova.

Po pomolu se izprehajamo. Dušeca vročina nam zapira sapo, telo je vlažno in vroče, kakor bi pravkar prišli iz parne kopeli. Iz daljave čujemo zamolklo bobnenje, pravijo, da to je grmenje topov od tam, onih laških topov. Izpočetka smo postajali, ko smo zaslišali to čudno grmenje, spo-gledavali smo se in se nasmihali. Neka tajna groza, od dalejša, tuja skrb je bivala v teh smehljajih.

A zdaj? Lepo so oblečene gospodične, lepo so oblečene gospe, tudi svila pošumeva časih, in kometirajo na vse strani, z ene strani pomola na drugo, z desne na levo, vseprek. Tudi v vojni je dosti ljubezni, a v našem mestu se prav posebno dosti.

Pa še vroče je pri nas, vroče! Moda ni prav nič zastala, ni se strasila vojske, prav nova je, povsem različna od lanske. Lani ozka krila, je letos pa frifotajo bogato nagubana krila v vetru, da začare od veselja in sladkosti obrazi naših mladih meščanov. Čemu tu di ne, še je ljubezni, še lepote...

Ob koncu pomola stojimo in gledamo, gledamo. Pred nami leži sivo morje, svinčeno, težko morje, hrope in se zavija v megle. Težko mu je, mučno in ni mu prav, da priskalečo časih valčki gor do pomola in objemajo kamenje, obli-zujejo in ga zapuščajo vsega morda in sluzastega. Pa to so le valči, veseli otročiči, ki ne vedo, kaj je vojna. Blagor jim, a morje čuti, gotovo čuti vso grozo in bolelost. Kaj ne bi — v sree ga zabada, cele vodne plasti mu raznikajo, režejo ga čudne, črne, težke pošasti.

"Aeroplan!"

Ozremo se. Gospod stopa na prste, gleda skozi daljnogled in pravi, da vidi zrakoplov. Vse polno ljudi se gnet okrog njega in vsi vidijo, a jaz ne vidim ničesar. Čudno — vedno jih stoji cela množica in gledajo in napenjajo oči — in resnično —

oni vidijo — vse sorte vidijo, a jaz ne vidim nikdar ničesar. Časih me jezi to in rada bi imela daljnogled, fin, dober daljnogled, in potem bi jaz videla še vse kaj drugega, kakor oni tam. Ej, kaj so nekoč videli s pomola — v oblakih namreč! Stal je laški vojak, granato v rokah, in konjska glava poleg njega — in vsi so videli, prav dobro, jaz seveda zopet ničesar.

Fata morgana?

Časih ni bilo onih ljudi na pomolu kakor so zdaj. Sedijo na tramovju vseprek. To so novi obiskovalci pomola, in vsak jih izpočetka gleda v začudenju. Zdaj smo se jih navadili in ne gledamo jih več tako. Iz onih ozkih ulic so ti ljudje, iz starih, zakrpanih hiš, iz zatohlih in smrdelih stanovanj.

In menili so, zdaj je vojska, vsi smo enaki, zakaj bi bil pomol samo za ljudi s širokih in svetlejših cest? Pa so prišli enkrat, dvakrat — in zdaj so vedno tu, večer za večerom. A me izprehajajo se, samo sede po tramovju ali kar na golem kamenju. Je pač vojska! — Ej, otrok, koliko otrok je med njimi! Ne bo še konec ljudi, ne. Rečečasi, črnolasi, temnolični, bledolični, umazani in čisti — in vse vrste velikosti in vseh vrst imen. Gini, Pini, Silvio, Mario, Alma, Palma, dosti jih je, Bog nas varuj!

Časih bodo še zaplesali po pomolu. Da — zadnjič sta šli dve gospodični tako lepo v valčkovem taktu, da je bilo kaj. Na desno, na levo, majaje glavo, zibaje se v bokih, tralala, tralala — kar gledala sem, kdaj se zavrtita preko pomola. To bi bilo nekaj — samo gospodov bi zmanjkalo, vojska je. Namreč, lajnarja imamo na pomolu, pa tako lepo igra, tako lepo vrti kljuko in slišimo "Veselo vdovo", pa "Valčkov čas", še "Cigan baron" nas obišče časih in "Radekega koračnica" nam stopa v pete, da marširamo: eins, zwei — eins, zwei. Prav lepo je.

"Preego, poovero ceece! Preego, poovero ceece!" In v začetku pomola sedi nekdo in zna vse ptičje petje na pamet: kako goske gajajo, koši kokodakajo, kosi ključje, slavčki pojo, vrabci čivkajo, to zna on vse, prav vse, in ljudje stojte okrog njega in se smejejo. In vmes lajna in grmenje topov in fata morgana — res prav čedno.

"Preego, poovero ceece!" Teh je dosti, beraveč, siromakov, koliko, koliko jih je! Seveda, kdo bi mislil nanje...

Nekaj zaropče. Vsi se stresemo, obrnemo se, gledamo, napenjamo ušesa. Potem se zasmejemo; voz je drdral preko mostu. Namreč — voz to je že nekaj zdaj — nismo jih vajeni več dosti. In zato zeleni naše mesto, tako lepo zeleni, posebno ob morju. Kmalu bomo lahko ležali v travi in gledali preko morja.

"Krevs, krevs, krevs, krevs", — udarjajo tramvajski konji. Izpočetka smo se jim smejali, tako nerodni so bili, a obračali s ose na lesno in levo, a držal jih je voz, držalo so jih tračnice, in morali so le po eni poti, po jasno začrtani poti. Kdo ve, odkod so prišli ti konji, odkod so jih prignali? Morda so vajeni mehkih kmetijskih potov, morda so vajeni zelenih travnikov, šumečega drevja in bistrhih voda, morda so vajeni nizkih hiš, prijaznih holmov, čistega zraka, mirnih, počasnih ljudi. A v same visoke, bele hiše, same prašne ceste zatohlovroče ozračje, in hitri, nemirno begajoči ljudje. In te tračnice, kažejo jim pot — in samo po teh, samo po njih smejo voziti. To jim ni šlo v glavo, trudni in upelahani so bili. A človek se vsemu privadi — in tudi konji so se privadili temu in zdaj krevsajo mirno in vdano po svoji poti in vlečejo voz in ne vedo zakaj in čemu in kako bo še to. Je pač vojna!

Ob cestah stojte ženske ob vozičkih in vpijejo: "Signori, per due soldi morte d'Italia, per due soldi per due-e!" Na vozičkih imajo vse polno kart in na njih je tiskano poročilo o smrti Italije. — In podpisani so: Bivša trozveža, mati — Avstrija in Nemčija, sestra — Menelik, vzgojitelj, — Turčija, "posinovljenka" — pogrebno podjetje — Tvrda Conrad pl. Hoetendorf in drug.

Kaj si vse izmislijo naši meščani, in vse to per due soldi, due soldi per due-e!" Zvečer sedimo pred hišo in čakamo... "Danes bo nekaj, nocoj bo gotovo nekaj!" "Da, kar čutim že od daleč..." "O, mio Dio!" "O poveri mi, poveri genti!" "Ah — in jaz niti zaspati ne morem, če ga ni", meni gospodična in globoko vzdihne.

Pečlar: Kaj bi ne? Tu, cvetlica, Koj objemi mene — strica In poljubi me srčno.

Deklica: Tiho bodi in poslušaj. Nekje imeli so medveda, Ki je tako strašno divjal. Da vsak se ga je človek bal. Nanekrat pa postal je tih In miren, kakor jagnje belo.

Pečlar: Kaj neki ga je doletelo? Pa menda ni postal menih?

Deklica: Menih? Kaj še. Tako je bilo: Medvedu dali so ženo In to ga je na mah streznilo. Nič več ni razsajal ni tako. Tako se tebi bo zgodilo.

Pečlar: Oho!

Pečlar: Vidiš, zdaj sem svoj gospod, Slabo, dobro sam poskušam, Vedno imam prosto pot. V jasnem dnevu v noči tihi Redko sem doma; drugod Iščem svoja razvedrila. Žena pa bi se srdila, Če bi hodil isto pot. Kaj porečeš, cvetka mila?

In pride noč — vsa polna skrivnosti je — in časih zažvižga nekaj v ozračju, zabobni in zatreska — a potem je vse tiho, tišje od same tišine. Smrt je odšla preko dalejev.... In domislim se gospodične in pravim nehoti: "Zdaj bo vsaj lahko zaspala, ta uboga naša gospodična!"

Deklica in pečlar.

Frank Magajna, Tyre, Pa.

Deklica: Besedice par, o mlad pečlar, Bi rada tebi govorila, Zameriti ne smeš nikar, Če ne, bi raje tiho bila.

Pečlar: Le povej, cvetlica zala, Te poslušal bom molče. Kaj bi se pečlarja bala?

Deklica: Toraj slušaj me: Krivice Delas mnogo ti na svetu Največ sebi in dekletu tebi zbranemu. Ostala bo samica, ti pa stric.

Pečlar: Res je to, kar si mi dejala, Vendar druge so stvari, Če ne boš se mi smejala, Koj povem jih, dekle ti.

Deklica: Le govori jaz poslušam.

Pečlar:

Vidiš, zdaj sem svoj gospod, Slabo, dobro sam poskušam, Vedno imam prosto pot. V jasnem dnevu v noči tihi Redko sem doma; drugod Iščem svoja razvedrila. Žena pa bi se srdila, Če bi hodil isto pot. Kaj porečeš, cvetka mila?

Deklica: Kaj naj rečem? Da razlogi ti so prazni, ker bi v slogi živela dobro obadva. Ona tebe bi ljubila, Ure dolge ti kratila, Se rad ostajal bi doma.

Pečlar: Tiho dekle! Sakramiš! Res poiskal bom ženo Če mi kolikaj takom Se o ženskah govoriš.

Deklica: Prav nobenega ni reda V hiši tvoji. No, seveda, Čudno to ni, ker si sam. Vse pa bilo bi drugače Ko bi ti —

Pečlar: Čakaj malo, no! A kam Naj si žene grem iskati, Ker nobene ne poznam?

Deklica: Pred seboj jo vidiš stati.

Pečlar: Ni mogoče; je li res, Da bi ti svoj kras očeš Kar pečlarju poklonila?

Deklica: Dolgo željo sem gojila, Da postala bi ženica Onega pečlarja — strica. In če hočeš — — —?

Pečlar: Kaj bi ne? Tu, cvetlica, Koj objemi mene — strica In poljubi me srčno.

Deklica: Če že hočeš, pa naj bo. Tu ti da poljub devica Ki rešila te je z vie.

Pečlar: S pomočjo rudečih lie In lokavega pogleda.

Deklica: Tiho bodi in poslušaj. Nekje imeli so medveda, Ki je tako strašno divjal. Da vsak se ga je človek bal. Nanekrat pa postal je tih In miren, kakor jagnje belo.

Pečlar: Kaj neki ga je doletelo? Pa menda ni postal menih?

Deklica: Menih? Kaj še. Tako je bilo: Medvedu dali so ženo In to ga je na mah streznilo. Nič več ni razsajal ni tako. Tako se tebi bo zgodilo.

Pečlar: Oho!

Slovensko katoliško

podp. društvo

svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE. Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: JOŽEF PETERNEI, Box 95, Willock, Pa.
I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: ALOJZ TAVČAR, 299, N. Cor. 3rd St., Rock Springs, Wyoming.
Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Pooblaščenec: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 900 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: IGNAC PODVASNIK, 4734 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORINC, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVČIČ, Box 705, Conemaugh, Pa.
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Issler Ave., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: MARTIN OBREŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.
I. porotnik: MARTIN ŠTEFANČIČ, Box 78, Franklin, Kans.
II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 528 Dawson Ave., R. F. D. 1, Greenfield, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. No 2, Box 11½, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopisni naj se pošilja I. tajniku Ivan Telban, P. O. Box 707, Forest City, Penna.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA."

Eksplodizija v kemični tovarni.

Iz Bazla poročajo: V kemični tovarni Geigyja je nastala pred kratkim eksplozija, ki je porušila dve steni in streho tornvice. Kotel je bil vržen kakih 20 m daleč. 3 delavci so bili usmrčeni, 2 lahko ranjena.

Eksplodizija na kolovoru v Havru.

"Petit Journal" poroča iz Havra: Na tukajšnjem kolodvoru je eksplodiral neki zaboj z eksplozivni-mi snovi med transportom. Ena oseba je bila mrtva, več jih je bilo ranjenih. Materijalna škoda je jako velika.

Preiskava radi ropanja v Milanu je končana.

Število poškodovancev znaša 134. Aretiranih je bilo okoli 600 oseb, ki pa so sedaj večinoma pušćene na svobodo. V zaporu je okoli 30 oseb.

Ne več "Reka" ampak "Fiume".

V "Hrvatskem Pokretu" čitamo: Naše čitatelje, ki imajo poslati kako blago po železnici na Reko, opozarjamo, da naj napišejo na tovarni list in na zavitek naslov "Fiume", kajti drugače jim bo pošiljatev zavrnjena.

Kot mavrica.

Zložil A. Strniša.

Kot mavrica prišla je na obzorju, kot mavrica je plula do zapada, kot mavrica vtnila v sinjem morju moja — nada....

NAŠI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblašćeni pobirati naročnino za "Glas Naroda" in knjige, kakor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle:
Jenny Lind, Ark. in okolica: Michael Clair.
San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin Denver, Colo.: Frank Skrabec.
Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.
Pueblo, Colo.: Peter Cullig, J. M. Rojts, Frank Janesch in John Germ.
Salida, Colo. in okolica: Louis Costello (The Bank Saloon).
Walsenburg, Colo.: Ant. Saffich.
Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.
Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
Woodward, Ia. in okolica: Lukas Podbregar.
Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič.
Oglesby, Ill.: Math. Hribernik.
Chicago, Ill.: Frank Jurjovec.
Depue, Ill.: Dan. Badovinac.
La Salle, Ill.: Mat. Komp.
Joliet, Ill.: Frank Laurich, John Zatelet in Frank Bambach.
Mineral, Kans.: John Stale.
Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek in Math. Ogrin.
St. Chicago, Ill.: Frank Černe in Rudolf Pošek.
Springfield, Ill.: Matija Barborič.
Freestown, Kans. in okolica: Frank Kerno.
Mulberry, Kans. in okolica: Martin Kos.
Calumet, Mich. in okolica: Pavel Shalts in M. F. Kobe.

Manistique, Mich. in okolica: B. Kostjan.
So. Range, Mich. in okolica: M. A. Likovšč.
Aurora, Minn.: Josip Fugias.
Chisholm, Minn.: K. Zgonc, Jakob Petrich in Frank Zagar.
Duluth, Minn.: Joseph Sharanbon.
Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouše, M. L. Kapsch, Jos. J. Peshel in Louis M. Perušek.
Eveleth, Minn.: Jurij Kotse.
Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.
Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.
Kitzville, Minn. in okolica: Joe Adamich.
Nashauk, Minn.:

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 57, Brad-

dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, 112 Sterling Ave., Barberton

Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Box 424, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS KOSTELIC, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421—7th St., Calumet, Mich.

PETER ŠPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN VOGRICH, 444—6th St., La Salle, Ill.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308—6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, štev. 1,

Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Sreca Jezusa, štev. 2, Ely,

Minn.

JOHN GRAHEK, st., od društva Slovence, štev. 114, Ely,

Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne

pošiljate, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-

tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bo de-

oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA."

CLANOM IN ODBORNIKOM KRAJEVNIH DRU-

ŠTEV V NAZVANJE!

Vse proteste, incitativne, predloge in sploh vse uradne

stvari oziroma dopise, ki se tičejo J. S. K. J. JE POŠI-

LJATI GLAVNEMU TAJNIKU.

Najprej mora glavni tajnik vse pregledati, ker mi

brez njegove vednosti ničesar ne natismemo, kar se tiče

Jednote.

Vse, kar bo on odobril, bo v našem listu pravočasno

priobčeno.

Uredništvo G. N.

Hrvatarij.

Zofka Kveder.

(Nadaljevanje.)

— Joj, ali je šlo težko. — je pripovedoval tisti, ki je bil za-
zvižgal. — Mi smo zadnjič na
sejmu prodajali naše junce celo
dopoludne, ali tako-le smutitev
je šlo teba barantija. Stari je trd-
in skop, ali Jernej se je držal
Kaj jo boste držali, da vam še
bolj ostari? Kdo jo bo pa drugi
vzel? Nobena v vasi ni tako grda
in denar se tudi pri drugih dobi.
In jaz sem dober delavec. Iz Hro-
vaškega prinesem vselej domov
torbo.

— Je že res, ali če je treba, za-
karta se vse v eni noči.
— Saj mu je stari dejal, a?
Jernej je kar vstal in hotel oditi.
Stari se je zbal, da mu dekle ne
ostane, zaklel je parkrat in ob-
ljubil vse.

Molče so šli proti vasi in mimo
hiš. Tema je bila povsod, pri eni
sami precej čedni hiši so se sve-
tila vsa okna. Prijetno je dišalo
po cvrtju.

— Ali se mastijo! — je vzdih-
nil mlad fant: gruč.

Ali takrat je nekdo povzdignil
glas. Stara, dolga pesem se je raz-
legla po vasi. Vsakemu dekletu
poje ob zaroki. Kar vas stoji, po-
jo. — O dekleškem stanu, o zve-
stobi in ljubezni poje pesem. —
Velika sramota bi bila, če bi se
ženitev razdrila, ko so fantje že
zapeli obljubljenemu dekletu pod
oknom.

Zaukali so trikrat in potem sta
stopila Jernej in njegov bodoči
tast na prag in sta pozvala pre-
vega in najstarejšega fanta v hišo
na gostje. Drugi so čakali zunaj.
Pri bogatih kmetih so dobili pač
eden ali dva skafa vina, na Ka-
trin oče je bil skop starec.

Čez pol ure je stopil Miško, pri-
vi vaški fant iz hiše. Zopet so za-
ukali fantje trikrat po vrsti, po-
tem so odšli k lipi.

— Koliko je dal?

— Deset goldinarjev. Jaz sem
hotel petnajst. Ali Jernej je do-
mač fant, ti daj vsaj manj! Pet
mi jih je že odšel, pet jih dobimo
še na poročni večer.

Miško je potegnil star, masten
notes iz žepa in zapisal med fan-
tovski denar: — pet goldinarjev

dal Rebrniški Jernej za odkup-
nino za dekleta Katro Košir. —
Plača še pet goldinarjev. Poroka
bo čez tri tedne.

Par fantov je pogledalo zapi-
sano, potem je Miško vtaknil no-
tes zopet v žep.

Zapeli so par pesmi, zaukali
parkrat. Nekateri so se že pri-
pravljali domov. Ali Podgoriški
Matija jih je ustavil.

— Veste kaj, fantje, naredimo
Janževi Jerčki sramoto, — zdaj
je brez fanta.

Vsi so pritrdili. Matija je še
predlanskim stopal za Jerico. Z
Jernejem sta se bila nekoč stepla
radi tega in tudi dekle ga ni ma-
ralo, zdaj ji je hotel plačati. Vsi
so to vedeli, ali veselje zunaj je
vendar in šala dobra.

Vzdignili so se, pobrali zunaj
na polju par strašil iz prosa in
napravili iz njih imenitnega mo-
žiča. Tiho, da bi nihče ne opazil
so ga nesli nazaj. Nekateri so pri-
vlekli lestvo od nekje in jo pri-
slonili na Janževu streho. Drugi
so splezali gori in posadili možiča
na streho tako, da ga bo v
jutro videla vsa vas. Tiho so se
pobrali zopet proč, smejali se in
še parkrat zaukali pod lipo, pred-
no so se začeli razhajati.

Samo Suhadolov Miha, — tisti,
ki je bil tako vesel, da se Jernej
ženi, ker je upal na Jerčko, —
in Streharjev Tine sta ostala na
vasi.

Mihu je bilo Jerčke žal in rad
bi jo bil rešil "sramote"! Ali ni
si prav upal, fantje bi ga dražili.
Zdaj, ko je ostal sam z Tinom,
je vendar začel.

— Neumni smo bili, da smo po-
magali Matiju. Samo zato ne trpi
Jerčke, ker ga ne mara. Meni se
dekle smili. Vsa vas bo pokonci.

Tine je zavijžgal.

— Hudir! Veš kaj, nekaj bomo
naredili. Jerčka ni napačno de-
kle, rad se pomenujem z njo. Kaj
bi ji delali "sramoto"? Ali tisto
Leno Lovretovo imam na piki.

Dve leti sva se rada imela, nazad-
nje mi pa odpove! In zaradi ko-
ga? Zaradi tistega obilnega Ja-
neza in Dolgevasi! In vso zimo
nisem imel miru na Hrovaškem.
Koliko sem greha storil zaradi
nje in kletve! Jaz bi bil že ne-
kaj naredil, že davno, ali ogiblje
se me, kakor živega vraga. Ali
čakaj! Nocoj!

Brez daljših dogovorov sta se
splazila fanta nazaj k Janžetu

na streho, pobrala množica in ga
odvlekla k Lovretovim.

Vsa vas je bila drugo jutro po-
konci. Vsi srameniki so kričali o-
krog: Lovretova Lena ima sramo-
to! hi, hi! Vse je hodilo gledat
možica, ki je jezdil na strehi. —
Fantje so se čudili, Lena je jo-
kala in si ni upala niti po vodo,
njen oče je pa klet in se pridušal.
Opoldne, ko le ni bilo miru, je
splezal preklinjaje na streho in
treščil možica na cesto. Vaška de-
čad ga je odvlekla seboj na pa-
šo.

Čez tri tedne sta imela Jernej
in Katra poroko. Imenitno gostijo
so napravili. Dve vreči moke so
vzeli pri trgovcu, sod vina, celo
goro so navezli. Pri ženitovanju
ne gre skopariti. Nevesta je imela
svileno obleko, ali zato ni bila
nič lepša. Jernej je bil dobre
volje, vsak čas se je potipal za
prsi žep, kjer je imel doto sprav-
ljeno. Katra mu res ni bila všeč,
— ali brez Katre, nič dote. — Gr-
da je, ko noč, — si je mislil, —
ali za ženo bo že dobra.

Ona je bila zadovoljna, Jernej
ji je bil po godi. Zaradi obraza
je ni nič skrbelo. — Kaj lepo-
ta! po prvem otroku so vse grde,
denar pa je le denar.

Godce so imeli tudi in še kak-
šne! Jernej jim je moral najprej
odšteti petindvajset goldinarjev
za dva dni. Ali za to so tudi igra-
li! Eden je imel harmoniko, dru-
gi klarinet, tretji pa bas. To se
že tako spodobi. Zadnja dekla i-
ma godee, kadar se moži. In če
bi takoj drugi dan ne bilo nič v
skledi, samo, da je na gostiji ve-
selo.

Ženin sam ni plesal. Doli v šu-
mah se je bil po zimi nekoč ma-
lo vsekal v koleno in še zdaj ga
je bolelo, da ni mogel lahke sto-
pati. Za mizo je sedel, razdajal
viržinke, pil in premišljeval, ali
bo drugi teden lepo vreme ali
ne. Če bi bilo lepo, bi se takoj
zmenil z zidarji in do jeseni bi bi-
la hišica lahko že pod streho. Za
te mesece je potrpi, čez zimo bo
Katra pri očetu, pomladi se pa
preselita v svoje. Samo enkrat se
mu je srce zgenilo, da bi bil naj-
rajši vse skupaj pustil, treščil
Katrino doto ob tla in zbežal. —
Suhadolov Miha je bil med svati.

Plesal je vse dopoldne, da je kar
iz njega teklo. Okna v hiši so bi-
la odprta pa je zagledal Janževu
Jerico, ko je mimo. Skokoma je
planil ven in jo pripeljal notri.

Vsak svat si sme pripeljati dekle
ali ženo na en ples. Jerica se je
najprej branila, potem je pa šla.

— Naj me le vidi, da mi ni nič
zanj! — In res ji ni bilo zdaj nič
hudo za Jernejem, dasi se je bila
spočetka bridko jokala. — Ali
Miha je še lepši fant in pošten,
za jo ne bo imel za norec. — Po-
sodila mu je že svoj najlepši pre-
d-
snek in ves v dipkah. Vsi svatje
imajo bele predpanske od sester
ali svojih deklet opasane, da se
ne omacejo od jedi in pijače in
Miha je imel najlepšega. Zavrtel
sta se, poskočila, Miha je za-
ukal. Nikdar bi Jerčka ne bila
mislila, da bo tako veselo plesala
na Jernejevi gostiji. Ko sta do-
plesala, jo je Miha peljal k mi-
zi in ji natočil vina. Prav pred
ženinom sta stala.

— Pij, le pij! Saj si moje de-
kle, Jerčka, kaj? — je govoril
Miha.

Prikimala je in pomočila ust-
nice v vino. Ko je dvignila pogled,
je zardela; Jernejeve lepe,
rjave oči so jo ujele. In nakrat
ji je bilo vendarle nekako hudo.
Škoda, škoda! S tresočo roko je
povzdignila kupico še enkrat in
boječ napila Jerneju: — Pa bo-
dita srečna s Katro!

— Tudi ti, Jerčka, tudi ti bodi
srečna. — je zamrmral Jernej in
pristavil porogljivo: — saj nisi
brez fanta, no! — Jezen je bil,
da bi bil temu Mihi golobrade-
mu najrajše položil pest v obraz.

Vstal je in zaklical godeem: —
Polko, pa hitro! — Jerica je bila
že izginila ven.

Jernej je pograbil Katro in za-
plesal z njo po hiši. Koleno ga je
bolelo ali ni maral za to, vedno
hujše je vrtil. Katro je spodletelo
in skoro bi bila padla. — Stor,
nerodni! — je siknil srdito.

— Kakor, da ne vem zakaj si
jezen. Ljubica, Jerica, ti menda
še roji po glavi...

— Molči! — Njegova pest se
je tako silovito stisnila okrog nje-
nih rok, da je zastokala in po-
bledela.

Sovražno in goreče ji je pogle-
dal v oči in jo peljal zopet k mi-
zi. Ali dobre volje ni bil nič več.
Pil je ves večer ali vedno bolj je
bil čemerem. O polnoči so prišli
fantje pet pred hišo. Staro pesem,
ki je doživela kdo ve koliko ro-
dov. Staro pesem v slovo samske-

mu stanu, staro pesem o težavah,
križih in skrbih zakonskega živ-
ljenja. Prostost je proč! veselje
je proč! mladost je proč! Nevesta
se je na glas jokala sredi hiše,
okrog nje so stale žene in ji je-
male venec z las. Jernej je sedel
pri mizi in žal mu je bilo. Obema
je bilo žal. In fantje so zunaj pe-
li dolgo, počasno, staro pesem in
na koncu so trikrat zaukali. Ža-
lostno se je razlegalo v noč.

Potem pa so godci zaigrali in
pili, peli, jedli in plesali so do
tretjega dne.

Ni bil srečen zakon. Ali na de-
želi se to ne pozna in nihče o
tem ne govori. Samo, da mož že-
ne ravno vsak dan ne preganja
in pretepa. In tega Jernej ni de-
lal. Seveda je takoj prvo nede-
ljo zakegljal v krčmi prako pet-
najst goldinarjev ali to je že prej
večkrat delal in fantovske nava-
de se ne odlože tako hitro. Hujše
je bilo, ko je čez teden dni pri
Petronovih na kartah še enkrat
toliko izgubil. In Petronovi! Sta-
ri Petron je dober gospodar, skr-
ben in varčen, samo kart ne sme
videti. In vsako nedeljo so igrali
pri njem: v višji, ali pa kar v sked-
nju ali v šupi. Troje sinov je imel
Petron. Korenjaki, visoki, silni,
kakor hrastje. Lepota jih je bilo
videti. Ti so kaj prinesli iz Hro-
vaškega! Tudi stari je bil še ju-
načina, trden in gibek in še ved-
no je hodil z njimi dol v šume.

Kvartaci pa so bili vsi enaki, oče
in sinovi. Po vasi so govorili, da
je letos stari Petron obigral vse
tri sinove za ves zimski zaslužek
prav do zadnjega krajarja. In to
ni bilo malo!

Katra je takrat jokala vso noč,
ali si ni upala po Jerneja k so-
sedu. Morda bi jo še nabil, ozmer-
jal pa bi jo čisto gotovo in sram
bi jo bilo pred vasio. Drugače si
je bila mislila zakon. Dobrega ni
imela nič. Skoro vesela je bila,
ko je moral ostati Jernej za dob-
rih štirinajst dni po poroki doma.

Koleno ga je bolelo. Dosedaj je
okrog, vpraševal za masti, praho-
ve in olja in mazal nogo vsak
dan z drugim mazilom. Siten je
bil, samo psoval je, prav nič mu
ni bilo všeč. In sredi največjega
dela je sedel doma. Katra je bi-
la jezna, da ni nič pomagala na
polju, zraven mu je pa privoščila
vse bolečine prav iz srece. — Ne
bo vsaj igrati hodil okoli.

Jernej je začel čitati. Mohorje-
ve knjige, evangelij in "Domolju-
ba" je naročil pri kaplanu. Dve
desetici je dal naenkrat, ko ga
je mladi gospod nagovarjal, da
naj se naroči. Ali takoj s prvo
številko je imel nesrečo. Precej
na prvi strani je čital nekaj o
židih in o kronprincu Rudolfu.

— Da kronprince Rudolf še živi...
je bilo zapisano črno na belem.
Kar privzdignil ga je. Hitro je
poslal po "Meksikanarja" Polde-
ta, ki je bil s cesarjem Maksimi-
lijanom v vojski in ki se gotovo
razume na take reči o cesarski hi-
ši.

— Prince Rudolf še živi, — je
pozdravil Polde, — novine pi-
šejo.

— I, saj sem vedno pravil, da
živi, — je začel Polde. — Nikoli
ni umrl, — kje! Kadar on pride,
boš videl, kako bo, Jernej. Boljši
časi, boljši časi! Ta je imel kme-
ta rad, ta bi nam dal kaj zaslu-
žka v cesarskih šumih. In mastne-
ga! On ni bil tak, da bi odiral
revne ljudi. Pa novine pišejo že,
da je živ? Dete, dete, to sem ve-
sel. Zdaj pride kmalu nazaj in
prevzame cesarstvo. Saj so gospod
cesarski oče že stari. Bog mi gre-
he odpusti, človek se rad odpo-
čije. Dete, dete!

Jernej je bil vesel, da je bral
tako novino, ponosno je pokazal
staremu Polde list in mesto,
kjer je bilo razloženo natiskano:
— kronprince Rudolf še živi.

— Jejinasta, da sem se to do-
življal! Veš, Jernej, tako sem pa
vesel! Skupaj prideta z Maksimi-
lijanom, meni verjemi. Jej, jej! To
ti je bil tudi gospod! Z njim sem
šel čez morje, pa vidiš, škoda, da
sem že star, še enkrat bi šel.

Dolgo sta modrovala oba in sta-
ri Polde je skoro jokal od ginje-
nosti. Zvečer je vedela vas, da
prideta Maksimilijan in Rudolf
nazaj. V novinah je pisano! Va-
ški trgovci se je pridušal, da ni
res, da Jernej samo brati ne zna,
ali nihče mu ni verjel. Saj so sa-
mi čitali zlog za zlogom s težko
muko. Pisano je. Vsak bi glavo
zastavil, da sta Maksimilijan in
Rudolf še živa. In še danes se
skregate s polovico vasi, če trdi-
te, da ni res.

Jernejeva noga je postajala
vedno hujša, koleno je vedno bolj
bolelo in otekalo. Prej bi bil še
prikrival do trga k zdravniku,
zdaj pa ni bilo misliti na to. In
voz najemati? Tri goldinarje bi
hotel vsak! Jernej je še čakal.

Pregnoji se pa bo bolje. Pregno-
jilo se je, ali nič ni bilo bolje,
noga je še vedno bolj otekala. Par
dni je že trdo ležal, kričal je do
bolečin, niti premakniti se ni smel.
Katra mu je morala streči. Ali
bala se ga je. Preklinjal jo je in
tisto uro, ko si jo je obesil za
vrat. — Ti si kriva! Coprnica,
pojdi, da te ne vidim! — In za-
gnal je za njo, kar je imel v roki,
krožnik, steklenico, karkoli.

Nazadnje so začeli misliti na
zdravnika. Treba bo ponj. Sila je.
Počakali so še en dan in eno noč,
potem pa so vendar poslali k nje-
mu. Popoldne je prišel. Najprej
je odprl okno, potem je zmetel
vsa olja, obkladke in mazila, ki
s ostala na polici na cesto. In
klet je, da so se iskre kresale. Vse
je psoval s tepci in buteljmi, kdor
mu je prišel blizu. Strašno je bil
jezen.

— Takrat pošljete po me, ko
voda v grlo dere. Potem
naj pa doktor pomaga! Saj nisem
vedel!

Prejival je nogo in dejal: —
Če jo bo treba odžagati si sam
sebi lahko zahvalite! Z vodo bi
bili spirali! takoj v začetku, pa
seveda orez packarij ne morete ži-
veti! Prokleti ljudje!

Katra je zajokala in tudi Jer-
nej je začel tarnati in stokati in
obljubovati, da da vse, ne vem kaj,
samo noge ne proč! Seveda siro-
mak je, ali naj se ga vendar u-
smili!

Zdravnik je poslal po par mož-
ti so prišli Jerneja in zdravnika
je začel rezati, striči, izpirati. —
Možje so se morali izmenjavati,
tak smrda je bil od gnolja.

— Kost še ni načeta. Ali še par
dni bi bili čakali in nihče vam ne
bi pomagal. Gnoj bi vam bil za-
strupil vso kri, pa bi jo odžvi-
gali!

— Reveži smo, — je tožil Jer-
nej — denarja ni.

— Da, da, za zdravnika ni ni-
koli denarja, — je dejal doktor,
ki je poznal svoje ljudi.

Ostro je zabical, kaj imajo de-
lati, kaj ne. In še enkrat je o-
zmerjal Jerneja in druge, predno
je sedel nazaj v voz.

— Prebito ljudstvo! Samo s
krikom in psovanjem se še kaj
doseže, lepa beseda je bob v ste-
no, — je mislil sam pri sebi.

V vasi pa ga imajo od tedaj
v visoki časti. — Fin gospod, ma-
lo hud, ali fin gospod! In zastopi,
zastopi!

(Pride še.)

Razne zanimivosti.

Uspehi italijanskih zrakoplovov.

V italijanskem uradnem poroči-
lu, ki ga je priobčilo mornariško
poveljstvo, da potolaži italijansko
javnost razburjenost vsled pogina
krizarke "Giuseppe Garibaldi",
se nahaja tudi poseben oddelek,
posvečen uspehom italijanskih
zrakoplovov. Kot najslajnejši čin
se tu omenja "z izvrstnim uspe-
hom izvršeni intenzivni bombard-
ment kolodvora v Grljani." Kdor
se je že vozil v Trst, ve, da je gr-
ljanski kolodvor mala skromna hi-
šica, ki stoji ob progi kakor kak-
šna običajna čuvajnica. Če pro-
slavlja italijanska admiraliteta
bombardiranje te hišice (ki kolik-
or vemo, dosedaj se ni poškodova-
vana!) za sijajni uspeh, potem si
lahko predstavljamo, kako izgle-
dajo drugi "uspehi", katerim ita-
lijanska poročila ne priznavajo la-
skavega priimka "sijajni".

Posledice surove šale.

V Fritzenu na Tirolskem je pred
kratkim umrla 20-letna Marija
Angerer. Delala je na polju, ko je
prišel k njej ranjenec in ji pove-
dal, da so kozaki z njenim ženinom
grozovito ravnali, da so mu odprli
trebuh, tako da je šele po strašnih
mukah umrl. Marijo Angerer je to
tako pretreslo, da se je brez zave-
sti zgrudila in vsled tega čez nekaj
dni umrla. Kar ji je ranjenec po-
vedal, je bilo vse izmišljeno.

Pegasti legar.

V času od 4. do 10. julija je bilo
iz Galicije in Bukovine naznanje-
nih 189 slučajev pegastega legar-
ja v 17. okrajih. V ostalih krono-
vinah je bil naznanjen 101 slučaj
pegastega legarja v raznih bolni-
šnicah, koncentracijskih tabori-
šcih in vjetniških taborih. Razun
tega se je naknadno naznanilo 3
slučaje pegastega legarja v Dal-
maciji.

Cene nove moke.

Avstrijsko ministrstvo notra-
njih del je dogovorno s trgovni-
skim, s poljedelskim in s finanč-
nim ministrstvom in na podlagi
preračunanih stroškov določilo
vojnemu žitnemu zavodu cene, po

katerih bo moko prodajal. Raz-
lične vrste pšenične moke bodo
veljale od 42 K do 68 K meterski
stot, otrobe pa 17 K. Cene se ra-
čunajo od postaje, kjer bo žito
zmleto. Vojni žitni zavod je dol-
žan skrbeti, da mlino moke ne bo-
do prodajali dražje, kakor je do-
delalo, bo vlada tudi zaplenila.

ločeno. Cene za prodajo na drob-
no bodo določila politična dežel-
na oblastva, vpoštevaje stroške
za dovoz iz mlina v prodajalno
ali pekarijo in seveda primeren
dobiček za prodajalec.

Oljnato seme, ki se bo letos pri-
delalo, bo vlada tudi zaplenila.

CENIK KNJIG

katero ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 CORTLANDT ST. NEW YORK, N. Y.

MOLITVENIKI:

Duhovni boj	—60	Najdenček	—20
Evangeljska zakladnica	—50	Na jutrovem	—35
Gospod usliši moje molitev	—30	Na krivih potih	—30
z posebno velikimi črkami \$1.00		Na različnih potih	—20
Ključ nebeskih vrat	—50	Narodne pripovedi, 1., 2.	
Jezus in Marija	—40	in 3. zvezek po	—20
Marija Varhinja	—60	Naseljenci	—20
Marija Kraljica	—60	Na valovih južnega morja	—10
Skrbi za dušo	—60	Nezgodna na Palavanu	—20
Vrte nebeski	—40	Nikolaj Zrinski	—20
		O jetiki	—20

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Sakser, predsednik, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Edward Kalish, tajnik, 6110 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Rudolf Trost, tajnik, 393 W. Central Park, New York, N. Y.
John Jager, blagajnik, 5241 Upton Ave. So., Minneapolis, Minn.

NOVICE IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

Padli na bojnem polju. Na severnem bojišču je padel, zadet od strojne puške, praporščak 97. pp. Ljudevit Strempfel iz Idrije. — Padel je pri zavzetju Lvova dne 18. junija t. l. e. in kr. štabni narednik 17. pešpolka Ivan Butkovič iz Nove gore pri Krškem. Odlikovan je bil z veliko srebrno in zlato svetinjo I. razreda. — Na severnem bojišču je padel Fran Miklavčič, rez. kadet 20. lovskega bataljona.

Mal, a zelo nevaren slučaj za vzgled, kako ulogo igra tudi konjucije v vojni: Ljubljancem Milko Vizjak, praporščak iz znane rodbine, je bil zadet od strojne puške. A čudo! Na strani je imel revolver in krogla ga je popolnoma razbila, ker je bila odana iz daljave 20–30 korakov. Le omotica in splošna slabost je bila posledica udarca na ledvice, drugače bi pa predrla krogla telo in posledica bi bila smrt. Po dvadnevem oddihu se je vrnil nazaj v bojno vrsto in je ostal dosedaj zdrav in živ.

V ruskem ujetništvu se nahaja Fran Pleterski, trgovski potnik iz Ljubljane; vjet je bil v Przemyslu. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil Ivan Flerin iz Ljubljane. Nahaja se v Skobelevu v azijski Rusiji. Piše, da se ujetnikom godi dobro, samo denarja in tobaka nimajo. Dopisnice je pisala dne 14. februarja, prišla je pa v Ljubljano dne 10. julija.

Imenovan je bil za poročnika v rezervi praporščak Milko Naglič. Znan hrvaški pesnik in za služni narodni delavec Rihard Katalinič-Jeretov se nahaja sedaj v vojaškem službovanju v Ljubljani.

Smrtna kosa. V Žužemberku je umrl Matej Žnidaršič, e. kr. orožniški stražmojster v pokoj, po daljšem bolehanju v starosti 44 let. — V Trnovem na Notranjskem je umrl Anton Zajec, posojilniški in običajni tajnik, ki ostavlja vdovo z 11 otroki. Ranjki je bil konvalescent in pošten mož. — V Ljubljani je umrl Tomo Korbar, posestnik, gostilničar in najemnik kopališča v Kolizeji.

Iz davčne službe. Premišeneč je davčni asistent Anton Prudič iz Črnomlja k davčnemu uradu v Ljubli.

Nov odvetnik. V Ljubljani je otvoril odvetniško pisarno Adrian Zupančič.

Zaradi draženja mleka obsojen. Pri ljubljanskem sodišču je bil obsojen Fran Dečman, posestnik v Novem Vodmatu, na tri dni zapora in 10 K denarne globe, ker je prodajal mleko po 28 in 29 vinarjev liter.

Splicana draginja. "Slov. Narod" pišejo: Te dni smo v nekem listu čitali, da stane na trgu li mona 1 K, kar je res neznosno. Toda vpoštevati se mora, da li mone niso domači pridelek, temuč se jih mora uvažati, kar je pa sedaj nemogoče in še čudo je, da se sploh še katera dobi. Občinstvo jih lahko nadomesti s citronovo kislino, katera se dobi za 10 vin. Toda še bolj neznosno je to, ako se odira ljudstvo s prodajo poljskih pridelkov, katerih je letos Te dni je bila neka oseba iz Ljubljane na Blatni Brezovici in tam vprašala neko kmetico, ako ima kaj ješprenja na prodaj, nakar ji kmetica pritrdi. Kaj mislite, ljudje božji, koliko je zahtevala ta ženska za en liter ješprenja? Nič več in nič manj kakor 1 krono 20 vinarjev! Kako naj revež potem živi, ko se ga na ta način odira, ako se zahteva za tako, v stopah narejeno blago trikrat toliko, kakor je v resnici vredno! (V vojni prodajalni se dobi boljše kvaliteta kilogram po 60 vinarjev.) Občinstvo bi imelo v takih slučajih na deželi takoj ovaditi take nesramne oderube orožništva, da pridejo v roke pravice.

STAJERSKO.

V italijanskem ujetništvu se nahaja praporščak Josip Vorbach, sin postnega uslužbenca Vorbacha iz Celja.

lahko ogledale v uradnih prostorih e. kr. okrajnih glavarstev, pri politični ekspozituri v Trgu in v Celovcu pri zglasilnem uradu.

PRIMORSKO.

Z italijanskega bojišča. V bojih od 1. do 6. julija pri Sv. Martinu je bilo ranjenih več slovenskih rezervnih kadetov domobranskega polka, in sicer: Matija Marolt, Janko Černe s Sv. Gore pri Gorici ter Alojzij Bravničar iz Tolmina. Poslednji izmed naštetih je bil učitelj in je popolnoma izginil; ranjeni pripovedujejo, da ga je zadela krogla in nato pokopala granata v strelnem jarku.

Imenovanje v armadi. Za poročnika v evidenci domobranstva je imenovan državni poslanec dr. Otokar Rybář iz Trsta. Bil je že svoj čas rezervni poročnik, dokler ni potekla doba vojaške obveznosti; sedaj je bil dr. Rybář zopet potrjen k vojakom in je vsled tega vnovič imenovan za poročnika.

Umrl je v Podbrdu ob Bači ondolni gostilničar Josip Munih po daljšem bolehanju v starosti 65 let.

Prodaja soli v Trstu. Tržaški mestni magistrat razglasa, da se od 1. avgusta dalje ustavlja prodaja morske kuhinjske soli. Prodajala se bo kamena sol po ceni 19 K 60 v. Nadalje se prodaja še umetna varjena sol.

Obrtne pravice za Italijane iz kraljevstva je tržaška politična okrajna oblast razveljavila in odredila takojšnjo zatvoritev dotičnih obratov.

Italijanski pojmi o Istri, Dalmaciji in Trstu. V "Edinosti" citamo: Rimska "Gazzetta del Popolo" razpravlja o teh naših pokrajinah na svoj način in s posebnim apetitom. Članek je intoniran tako, da nepoučen človek mora dobiti vtisk, kakor da vse prebivalstvo nestrpno pričakuje "osvoboženja" in priklonjenja k "materji-zemlji". Med drugim piše: "Gorica je seveda vsa italijanska in sprejme italijanske čete z navdušenjem. V Trstu in v južni okolici so široki sloji prebivalstva slovenski, a na severu so hrvaško-srbski. V mestu samem je italijanska večina. Toda manjšina, ki je ni smeti podcenjevati, kakih 10.000 voli socialno-demokratskega kandidata, a 8000 narodno-slovenskega kandidata. Prvo grupo izgraja italijanska vlada proti Italijanom. Veliki finančniki in industrijalec oprajo svoj vpliv na nemški kapital in so v rokah Avstrijcev. Intelektualni krogi so goreči Italijani. Siromašni prebivalstvo se sestavlja deloma iz podanikov Italije, pak je radi redarstvenih šikan protiaustrijsko. Proti njim so bile v zadnjih mesecih naperjene policijske odredbe. Istra je — razum nekoliko enklav — vsa italijanska. Isto velja tudi za Pulj, izvezni dosejenci Nemce. Temu nasproti pa prevladuje v Dalmaciji naklonjenost do Avstrijce, ker je večna slovanska in se boji italijanske konkurence v trgovini z vinom. Na Reko se je v poslednji čas priselilo mnogo Hrvatov." — To je res ignoranca!

VERDI. Umetnik Verdi gotovo zasluži, da ga visoko čislajo Italijani. Posebno so ga spoštovali primorski irredentovski Italijani, pa ne kot umetnika, ampak ker hrani to ime v sebi tako lepe začetnice imena italijanskega kralja: V(ittorio) E(manuele) R(è) d' I(talia). Zato je bilo po primorskih italijanskih mestih in gnezdih polno ulic Verdi. V Trstu so mu bili postavili spomenik z napisom VERDI in savorjsko zvezdo so postavili spodaj, da prav gotovo ne bo zmote, koga naj predstavlja pravzaprav spomenik. Grda zloraba umetnikovega imena ali služila je namemu. V Trstu je sedaj ta spomenik razbit. Tudi v Gorici smo imeli čestilec "Verdija" in Corso Verdi so brali irredentovski Corso Vittorio Emanuele Rè d' Italia. Jezilo jih je, da oni deli proti južnemu kolodvoru pa se je zval Corso Francesco Giuseppe; najraje bi bili imeli kar celo dolgo cesto Corso Verdi! In ravno tisti del, ki gleda proti Italiji, se je zval po avstrijskem cesarju. Verdija sedaj ni več, Corso Verdi je izginil, VERDI pa pleše nekje po Furlaniji in po Brdih ter daje piti močno vino svojim vojakom, da bi čimprej vzeli Gorico in bi se on sprehajal po goriskem Corsu VERDI. Kakor vse kaže, je izginil Corso VERDI iz Gorice za vedno.

Razpisana italijanska društva v Istri. Tržaško namestništvo je razpustilo še ta italijanska društva iz Istre: "Circolo Nicolo Bizio" v Fazani, "Società filarmonico-drammatica con biblioteca circolante" in "Gabinetto di ritrovo agricolo-sociale Sanvincenti" v Sanvincentu in "Circolo popolare di cultura" v Galezanu.

DALMACIJA.

Hrvatski junak, Splitski "Dan" poroča: Profesor Ante Dančević, vsestransko inteligenten človek, znan v Splitu po svojem življenju in velikem duhu, je dne 6. julija padel pred gorisko mostno utrdbo kot nadporočnik dalmatinskega 37. polka. O njegovi smrti poročajo zagrebške "Novine": "Razvilo se je silno klanje Italijanov. Prodrli so bili že v naše jarke. Naš nadporočnik Dančević navali nanje s svojim mostovom kakor ris. Grozna borba tu in tam. V tej borbi pade tudi naš lev Dančević. V sree ga je zadela krogla. Pa še več drugih krogel mu je prodrlo prsa. Saj so letele krogle gosto kakor dež. V eni uri je bil uničen cel bataljon Italijanov. Nadomestil ga je drugi. Tudi tega so zbili naši vojaki. Prišel je tretji, četrti, peti. Pet ljutih napadov je bilo od polne do 1. ure po polnoči. Popolnoma poraženi Italijani si bodo dobro zapomnili dan sv. Cirila in Metoda. Pol-drug naš bataljon je uničil pet njihovih bataljonov."

HRVATSKO.

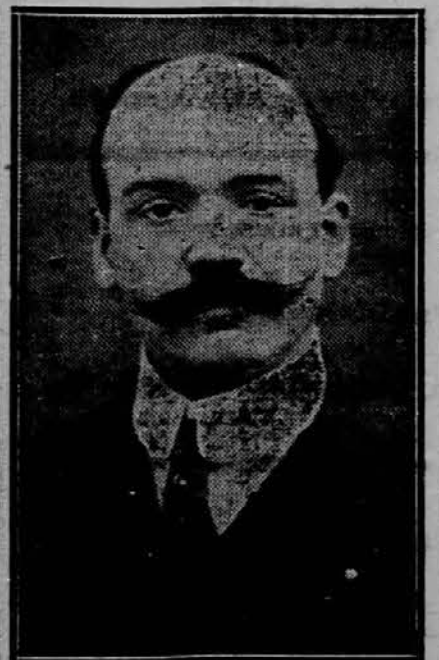
Vojno ozemlje. Uradno poroča hrvaški listi, da je ozemlje kraljevine Hrvatske in Slavonije proglašeno za vojno ozemlje.

"Sedaj ali nikdar." Pod tem naslovom je objavil poslanec profesor Perić v "Hrvatski Kruni" dne 16. julija uvodnik s sledečim zaključkom: "Na jugu monarhije zedinjenje hrvatskega naroda v eno celoto, to je neobhodno potrebno, da se zagotovijo državni interesi na Balkanu. Za to zedinjenje ni treba hoditi preko tujih mej, pa tudi ni treba s tem delati komu kake krivice. Pod enim gospodarjem smo, zakaj bi nas še naprej imeli razdeljene na četve? Sedaj ali pa nikdar je čas, da v tuji na hrvatska vrata sine solnce!" — Celovski "Mir" k temu dostavlja: Te besede veljajo pač do pičice tudi za nas Slovence. Hrvati in Slovenci igramo v tej strašni svetovni borbi važno in za obrambo države imenitno ulogo. Avstrijska zgodovina bo imela to zapisano z zlatimi črkami, ne glede na to, ali se sedaj junaški in krvavi čini našega naroda in njegova neomahljiva zvestoba do monarhije in dinastije javno priznavajo tako, kakor bi zaslužili, ali ne. Ves slovenski narod je prešinjen od prepričanja, da za to svoje vzorno zadržanje in velike žrtve ne bo izključen od plačila, ki ga bodo deležni drugi narodi naše monarhije.

Kje je JOHN MIRTIC? Doma je iz Srednjega Lipovca, fare Ajdovec na Dolenjskem. Pred 8. leti je bil v Clevelandu, O. Za njegov naslov bi rad zvedel njegove oče, ker mu imam poročati važne novice iz stare domovine. Zato prosim, če kdo rojakov ve za njegov naslov, da ga mi javi, ali se pa naj sam oglasi. — Mirkavz Mirtic, 252 Main Street, Steelton, Pa. (20-23-8)

NAZNANILO.

Čenjenim naročnikom v Pennsylvaniji sporočamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. FRANK MEHER, ki je pooblaščen pobirati naročnino in izdajati tozadevna potrdila.

Sedaj se mudi v Pittsburghu, Pa. in okolici.

Upravništvo "Glas Naroda".

UGODNA PRILIKA

za slovenskega brivca. Jaz prodam brivnico, lepo urejeno, s tremi stoli, v sredini slovenske naselbine. Dober prostor za izurjenega brivca. Prodaj, ker sem prezaposlen. Kdor izmed rojakov želi dobiti dober prostor, naj ne zamudi dobre prilike. Za natančnejša pojasnila obrnite se na lastnika:

M. A. Pavele,
708 N. Warren Avenue,
(19-21-8) Indianapolis, Ind.

NAZNANILO.

Bojakom v državah Illinois in Wisconsin naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

Mr. FRANK MEHER, kateri je pooblaščen pobirati naročnino za list "Glas Naroda" in izdajati pravovredna potrdila. Bojakom ga toplo priporočamo. Upravništvo "Glas Naroda".

NAZNANILO.

Bojakom v Kitzville, Minn., in okolici naznanjamo, da je

Mr. JOE ADAMICH, naš zastopnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za list "Glas Naroda" ter izdajati pravovredna potrdila. Upravništvo Glas Naroda.

Farme v slovensko-hrvaški koloniji.

Ako želite kupiti farmo ali zemljo za farmo, ne kupujte prej, dokler se ne prepričate, kakšna prilika se vam nud; v slovensko-hrvaški koloniji v okolici Ashlanda v državi Wisconsin. Ta kolonija obstaja sedaj že šest let ter je v njej kupilo farme že 150 slovenskih in hrvaških družin.

Slovenci in Hrvati, ki so naseljeni tukaj, imajo razna gospodarska društva, kojih namen je, da pospešujejo blagostanje in napredek slovenskih in hrvaških farmerjev v oni okolici. Zato je dandanes lahko vsakemu našemu Slovence prirediti tukaj z gospodarstvom in to z majhnim denarjem. Pisite po naš list "Good's Colonist", kjer lahko podrobneje citate o teh kolonijah. Pošljemo ga vsakemu zastopnik, brez razlike, ako želi kupiti farmo ali ne.

Naslovite: The James W. Good Company, Dep. 54, Ashland, Wis.

OGLAS NARAVNA VINA

Čenjenim rojakom priporočam svoja

iz najboljšega grozdja. Najboljše staro belo vino Riesling 10 gal. \$6.50, 27 do 28 gal. \$15.50, 50 gal. \$27.50. Staro rdeče vino Zinfandel 27 do 28 galon \$14, 50 galon \$25. Lansko belo vino 27 do 28 galon \$14, 50 galon \$25, rdeče vino 27 do 28 galon \$12.50, 50 galon \$22.50. — 100 proof močan tropinjevec 4 1/2 gal. \$12, 10 gal. pa \$25. Pri omenjenih cenah je vstet tudi vojni davek za vino. — Potovalni agent je rojak M. Zugel.

S spoštovanjem S. JACKSE, Box 161, St. Helena, Cal.

IŠČE SE

pevovodja, ki je zmožen počevati pevsko društvo. Glede vseh pogojev in kasnejše pomeni.

Naslovite: Pevovodja, 82 Cortlandt St., New York City.

Iščem svoja dva brata ANTONA in JOSIPA STURM, podomače Sezgančeva iz Gradišča na Primorskem. Anton se je nanašal lansko leto v Middlebranch, O., Josip pa nekje v Washingtonu. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za nju naslov, da mi javi, ali naj se pa sama oglasi. — Andrew Sturm, Unionville, Mich. (19-21-8)

Iščem JOSIPA ŠAVOREN. Doma je iz vasi Jugorje, fara Suhor na Dolenjskem. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegovo naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sam oglasi. — J. M. Logan, Box 42, Grand Forks, B. C., Canada.

POZOR

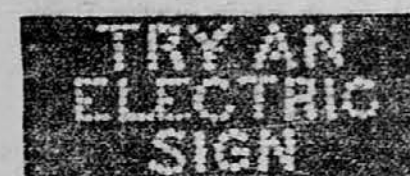
naročniki v Conemaugh, Pa. Obveščeni smo, da je pričela tamna pošta s 1. avgustom dostavljati vse pošne pošiljke naslovnikom na dom. Prosim torej cenjene naročnike, da nam NE-MUDOMA NAZNANJO NATAČNE NASLOVE SVOJIM STANOVANJ, da zamoremo iste v imeniku popraviti in tako pošti omogočiti, da bo de list našim naročnikom redno dostavljala na dom. Upravništvo "Glas Naroda".

HARMONIKE

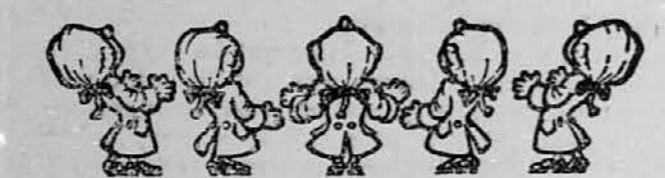
bodisi kakršnekoli vrste izdelujem in popravljam po najnižjih cenah, a delo trpežno in zanesljivo. V popravilo zanesljivo vsakdo pošlje. Ker sem že nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravek vzamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakoršno kdo zahteva brez nadaljnjih vprašanj.

JOHN WENZEL, 1017 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

Dobra kupčija to jesen

Pripravite pot za dobro jesensko prodajo s tem, da se domenite sedaj glede električnega znaka. Veste, koliko dobrih trgovcev jih je nabavilo. Ali ste že videli, da bi se kak znak snelo? Vprašajte za vse posameznosti

The New York Edison Company At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street Telephone: Stuyvesant 5603
Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public
424 Broadway Spring 9990 124 W 43rd St Bryant 5262
126 Delancey St Orchard 1965 151 E 84th St Lenox 7700
10 Irving Pl Stuyvesant 5400 127 E 125th St Harlem 4020
362 E 149th St Melrose 3349
*Open Until Midnight
Night and Emergency Call: Madison Square 6001

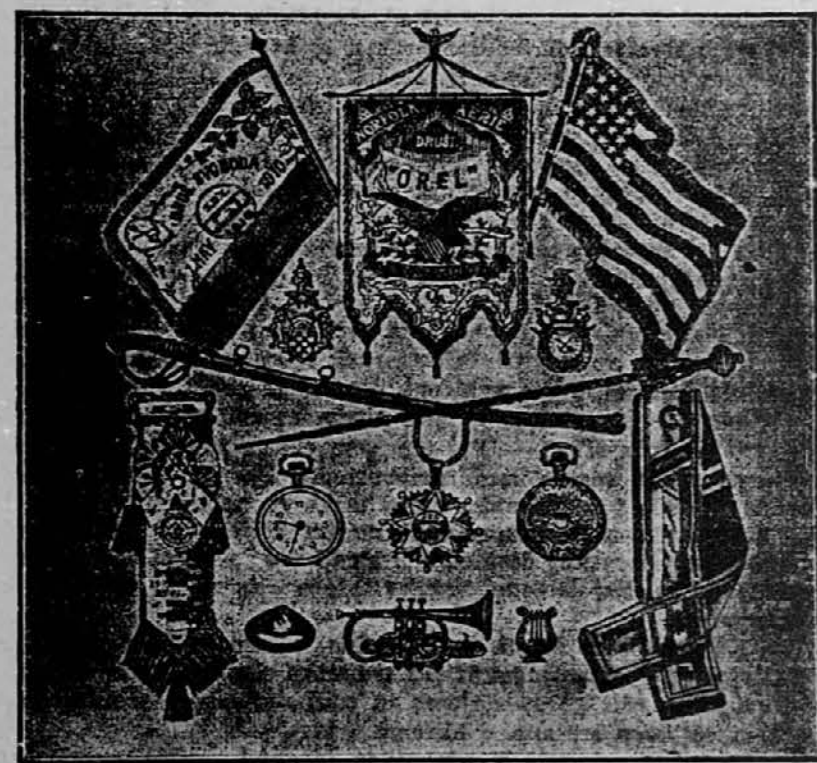
TEL. CENTRAL 3596 W.

JOSEPH MARINČIČ SLOVENSKA TRGOVINA

S FINIMI URAMI, DIAMANTI, GRAMOFONI, SREBRNINO IN ZLATNINO.

5805 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Kadar potrebujete dobro uro in drugo zlatnino, budilke, stenske ure, ure kukavice, Columbia gramofonske plošče različnih jezikov, slovenske plošče iz stare domovine, istotako gramofone ter vse v to stroko spadajoče predmete, se obrnite na svojega rojaka, in videli bode, da boste boljše postreženi, kakor pri kakem tujcu. Moje geslo je dobra postrežba. Prodajem tudi na mesečna ali tedenska odplačila. Točno popraviljanje ur, zlatnine in gramofonov. Vaško delo in popraviljanje je jamčeno.

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandero, zastavo, rogale, godbesne instrumente, kape itd., ali pa kadar potrebujete uro, verižico, pravek, prstan itd., ne kupite prej nikjer, da tudi mene sacezno vprašate. Upravičeno ste stane, 2c. pa si bodele prihranili dolarje.

Cenik, več vrst pošiljam brezplačno. Pišite pozaj. IVAN PAJK & CO., Conemaugh, Pa. Box 328.

dobite "GLAS NARODA" skozi štiri mesece dnevno, izvemši nedelj in postavnih praznikov. "GLAS NARODA" izhaja dnevno na šestih straneh, tako, da dobite tedensko 36 strani berila, v mesecu 156 strani, ali 624 strani v štirih mesecih. "GLAS NARODA" donaja dnevno poročila z bojišča in razne slike. Sedaj ga sleherni dan raspošiljamo 13,000! — Ta številka jasno govori, da je list zelo razširjen. Vse oboje lista je organizirano in spada v strokovne unije.

